

vät yleisesti hyvin kiintyneitä yleisten asiain hoitoon. Siellä on viisikymmentä naisten klupia, jotka toimivat terveys- ja asunto-olojen parantamiseksi ja lasten kuolevaisuuden rajoittamiseksi. Kansakoulujen 12,303 opettajasta on 3,982 naista.

Jotta emme erehtyisi luulemaan, että filippiiniläisten naisten elämä on kultaista paratiisia, lisättäkään tähän, että Filippiinien työtoimiston mukaan työskentelee 7,642 yl 16 vuotta vanhaa ja 1,200 16 v. nuorempaa naista 16:sta eri tehtaassa. Paitsi näitä lähes kymmentä tuhatta tehtaatyöntekijää, työskentelee paljon filippiiniläisiä tyttöjä ja naisia maanviljelystöissä.

Kuten toisessa paikassa lehteä olevasta ilmoituksesta nähdään, ilmestyy Toveritar taas erikoina Naistenpäivän numerona, jota sopii tilata jaettavaksi tai myytäväksi Naistenpäivän iltamissa.

Jotta saisimme tuon numeron monipuoliseksi ja tarkotustaan vastavaksi, otetaan ja kirjoitetaan siihen oikein joukolla artikkeleita, kertomuksia ja runoja. Voitaisiinhan siinä kertoa eri paikkakunnilla naisten sosialistisesta toiminnasta vuosien varrella ja voisi siihen lähettää kuviakin ompeluseuroista tai muista naisryhmistä. Kuvien kyllä pitäisi olla täällä t. k. puolivälissä, mutta kirjoitukset ehtivät vielä kun ne saapuvat tänne helmik. alkuaan. — Muistakaa siis, toverittaret, lehtemme Naistenpäivän numeroa.

Mikä olisi hyvä uudenvuoden päätös?

Ihmisiällä on tapana tehdä kaikenlaisia hyviä päätöksiä vuosien vaihteissa. Tulee silloin tehdyksi ikään kuin pieni inventario elämästään edesmenneenä vuotena ja siinä huomaa yhtä ja toista, jonka suhteen ajattelee tehdä muutoksen ja niin syntyy hyvä uudenvuoden päätös.

Yksi parhain uudenvuoden päätös, minkä toverittaret voisivat tehdä, olisi, että he hankkivat itselleen ensi tilassa osakkeen Toverin ja Toverittaren omaan kotiin. Niitä on varmasti paljo toverittaria vielä, jotka eivät ole tulleet edes ajattellessakaan, että heidän pitäisi olla osakkeenomistajia oman lehtensä kodissa. Jokaisen toverittaren, jolla on työpaikka ja ehkä kymppitaala tai pari arkon pohjalla, pitäisi nyt heti hankkia itselleen osake, sillä lehtiliikkeemme tarvitsee rahaa nyt juuri.

Toverin ja Toverittaren talosta on maksettu puolet kauppasummasta, mikä oli \$14,000. Ennenkuin kaikki tarpeelliset korjaukset rakennuksissa on tehty menee niihin \$5,000. Rakennusrahastoon on saatu rahaa kaikkiaan \$8,500. Näinollen tarvittaisiin vielä \$3,500 ensi tilassa korjausten y. m. välttämättömien kustannusten suorittamiseen.

Jos nyt jokainen toveritar, jolle se ei ole aivan mahdoton, hankkisi itselleen yhden osakkeen lehtemme taloon, niin eipä tuo pikku summa — \$3,500 olisi vaikeakaan hankkia. Kun nämä välttämättömät maksut on suoritettu tulevat lehtemme jo sitten hyvin toimeen sen \$7,000 kiinnityslainan kanssa, joka lankeaa maksettavaksi vasta myöhemmin.

Siis, toverittaret, tehkäämme tämä hyvä uudenvuoden päätös ja hankkikaamme kukin edes yksi osake Toverin ja Toverittaren omaan kotiin.

Valituksien johdosta.

Useiden valitusten johdosta, joita osotteidehoitamme on viime aikoina saanut sen johdosta, että Toveritar ei ole saapunut tilaajille Suomessa, pyydetään vakuuttaa, että tilaukset on heti konttoriin saavuttua otettu huomioon ja lehti toimitettu menemään tilaajille. Ilmeisesti "Valikosen" Suomen sensuuri pitää Amerikan suom. sos. lehtiä vaarallisina Suomen työläisten luettavaksi, koska Suomen lehdistäkin valitetaan sitä

seikkaa, että sinne on vaikea saada mitään työväenlehtiä täältä. Suomen sensuuri siis on syyppä siihen, että Toveritar ei ole päässyt kaikille tilaajille.

ASKARTEN KESKELTÄ

Jospa istahtaisi jo hetkeksi, koska tuntuu kuin pahimmat kiireet olisi menneet ohi, sillä onhan nyt Tapanin päivä Suomessa, mutta täällä New Yorkissa se on vaan tavallinen, amerikalainen, harmaa perjantai, tämä päivä työläiselle.

Eilen se sitten varmaan oli joulu koska oli niin paljon työtä. Minäkin koetin muistuttaa itseäni että: nyt taitaa olla joulu, mutta joulutunnelmaa ei vaan tuntunut tulevan. Jaljoja pakotti paljosta juoksemisesta ja nukutti, sillä olinhan jouluyön tiskannut astioita osuuskodissa jossa oli paljon vieraita hauskaa pitämässä, missä he leikkivät ja tanssivat aivan aamuun asti, työtkin, vaikka kyllä tiesivät että heitä odottaa ankara työnteko paikoissaan joulupäivänä. Mutta milloinkapa sitä työnorja muulloin lysiti pitää, jos ei yöllä, ja silloinkaan me emme tunnne olevamme vapaita. Orjuuden tunne ei meitä jätä, vaan kalvavana painajaisena ahdistaa se olkoon ympärillä kuinka lystiä hyvänsä. Joskus tuntuu kuin toivoisi ei aamun koskaan saapuvankaan, sillä on kovin raskasta aloittaa työt unisena ja väsynensä.

Jaa, enhän ole vielä edes "lahjojani" tarkastanut. — No, onhan siinä rikkamaa yhtä ja toista, on rahaakin neljä viitosta. Mutta nuo hienot kengänsoljet minua kismittävät ja juuri siksi, kun ei ne sovi minulle. Johan nyt, kun piiankin anturoissa olisi si noin hienot soljet koristeena, varsinkin minun. Mitähän mahtaisi toiset, ajattelevat työläistoverini ajatella nähdessään ne? Uskoisivat ehkä minun ne itse ostaneen: tuollaisia turhuuksia; aikana, jolloin teräslakkolaisilla ja monilla muilla lakkolaisilla tuskin on leipäpalasta suuhun pantavana. Ja minä vaan tulla-laisin porvarien koristuksiin, ja kieltäytyisin antamasta lakkolaisien keräyslistalle ja kolehtihin senttiäkään.

Paljo on tämänlaisia "pikkusieluja" meidänkin riveissämme, joilla kyllä on rahaa turhuuksiin, mutta ei oikean asian hyväksi. Ilmetellä täytyy että työläiset vielä nykyään ovat niin narreja että kantavat penninsä kaikenlaisille kamasaksoille, eivätkä opi katselemaan asioita valistuneen työläisen tavalla eikä auttamaan itseään.

Kas, kun tuntuu kuin olisi joulu vasta nyt kun sain Toverittaren ja Tossun postista.

H. L.—r.

ARVOSTELUN ARVOSTELUA.

Hyvä toveri Eva R. Kirjottaa edelleenkin samantaisia kertomuksia kuin olette tehnyt tähänkin asti. Kuvailkaa olosuhteita ja yhteiskunnan joko henkisesti tai ruumiillisesti turmelemissa ihmisiä sellaisina kuin he ovat. Totuus ei ole aina kaunis, mutta sosialistinen maailmankatsomus ei kärsi valhetta.

Eräs "Joku" Toverittaren numerossa 51 nuhtelee teitä siitä että olette puhuneet totta. Sano teidän olevan ajattelematon ja raaka. Hänen mielestään teidän pitäisi olla enemmän "hai-

TOVERITTAREN NAISTENPÄIVÄN NUMERO

ILMESTYY HELMIKUUN 9 P. 1920

SUURIKOKOISENA JA SISÄLTÖRIKKAANA

Sen tilaushinta on \$3.00 sata kpl.

Tukkutilaukset pitäisi olla konttorissamme tammik. 31 päivään mennessä, jotta voidaan arvioida painoksen suuruus.

Tilataan osotteella: Toveritar, Box 99, Astoria, Oregon.

PERHE JA KOMMUNISTIVALTIO

Kirj. Alexandra Kollontay.

II. Taloustoimet lakkaavat ole-masta välttämättömiä.

On ollut aika jolloin köyhän kansanluokkain naisen elämä niin maalla kuin kaupungissa oli kokonaan pyhitetty kodille. Elämästä kodin kynnyksen ulkopuolella ei nainen tiennyt mitään eikä liioin tahtonutkaan tietää. Toista oli kotielämän laita, jonka mitä vaihtelevimmat ja hyödyllisimmät puuhut olivat välttämättömiä, välttämättömiä ei yksistään perheelle itselleen, vaan myös yhteiskunnalle kokonaisuudessaan. Vaimo teki kaikkea, mitä jokainen työläis- ja talonpoikaismies vielä nytkin tekee: leipoi, pesi, piti puhtana kotia, paikkaili ja parsi perheen vaatekappaleita. Mutta siinä ei tavanaan vielä monia muita tehtäviä, joita ei meidän päiviemme vielä kaikki; hänellä oli suoritettavaisella ole. Hän kehräsi villaa ja pellavaa, kutoi kankaita ja sukkaa, nypläsi, savusti ja suolasi lihaa mikäli varallisuus salli, valmisti juomia, jopa valoi kynttiläkkin. Mitäpä hän ei ennen vanhaan olisi tehnytään. Kas näin vieni meidän äittemme ja isoäittemme elämä. Vielä meidänkin aikanamme voi kaukana sydänmailla, etäällä rautatiestä ja vesiväylistä, kohdata kolkan, missä vanhan ajan elämänkulku on säilynyt kaikessa puhtaudessaan, missä talon emäntä on säilytetty puuhilla, joista suurkaupunkien ja teollisuuskeskusten työläisvaimoilla ei enään pitkäään aikaa ole ollut aavistustakaan.

Isoäittemme aikakaudella olivat kaikki talouskäskareet ehdottoman välttämättömiä ja hyödyllisiä. Niistä riippui perheen hyvinvointi. Mitä enemmän talon emäntä huolehti sen hyvinvoinnista, sitä parempi järjestys ja vauraus kodissa vallitsi. Siihen mennessä ei yhteiskunta vielä ollut käyttänyt hyödykseen tätä

tuuni". Pitäisi kuvaila kuinka hienon hieno tämä järjestelmä ja sen tulokset ovat. Lennokkaasti tulisi teidän kirjottaa, ylevästi ajatella, "onnettomuuden" takaa haparoida "sielukaisuutta", unhottaa ja oPettaa unhottamaan kaikki ruma ja alhainen — jota yhteiskuntamme on täynnä. Ei saisi synnyttää katkeruutta — ei edes yhteiskuntajärjestelmää vastaan.

— — —
Älkää välittäkö. Puhukaa totta.

— — —
Sadut ovat lapsia ja heikko-

mielisiä varten.

G. G.

talouttahoitavan naisen toimelaisuutta. Eikä vaimo kuten sanottu, rajoittunut pelkästään valmistamaan yksinomaan perheelle tarkotettua perunakeitosta, vaan valmisti hänen käteensä monia muita tuotteita, kuten kangasta, lankaa, voita y. m. kaikkia esineitä, jotka markkinoilla kävivät kauppatavaroista, jotka vaihtoluonteensa seurauksena muodostivat arvoja.

On kyllä totta, ettei isoäittemme aikakaudella käynyt arvostelemineen niiden työtä rahassa. Mutta jokainen mies, olipa hän sitten työläinen tai talonpoika, etsi vaimokseen "kultakätistä" naista, kuten puheenparsi kansan keskuudessa kuuluu. Sillä mielen apukeinot ilman naisen kotoisia askareita olisivat olleet riittämättömät talouden ylläpitämiseksi. Mutta tässä kohdassa yhteiskunnan, valtion edut yhtyvät miehen etuihin; mitä enemmän vaimo kehittää kotoista toimelaisuuttaan, sitä enemmän hän valmistaa erilaisia tuotteita, joiden ylijäämä kaupataan markkinoilla. Samassa suhteessa varttui täten koko maan taloudellinen hyvinvointi.

Mutta kapitalismi on tykkänään muuttanut tämän entisen elämäntavan. Kaikki se, mikä ennen suoritettiin kodin piirissä on nyt muuttunut tehtaiden ja työpajan joukkotuotannoksi. Kone on työntänyt syrjään naisen taitavat sormet. Mikä perheenemäntä enää valaisi kynttilöitä, kehräsi lankaa, kutoisi kangasta, kaikkia näitä tuotteita kun saattaa ostaa läheisestä kaupasta? Ennen vanhaan jokainen nuori tyttö oppi kutomaan sukkaa. Nähdäänkö nyky päivän nuoren palkkatyöläisnaisen itse kutovan sukkaa? Hänellä ei olisi siihen aikaakaan. Aika on rahaa ja kukaan ei tahdo tuhata sitä tuottamattomalla tavalla, tavoittelematta varmaa hyötyä. Niinpä siis on kaikille palkkatyötä tekeville naisille edullisempää ostaa sukkaa valmiina kuin tuhata aikaansa kutomalla ne itse. Harvassa on työläisnaisia, jotka askartelevat kurkkujen suolaamisessa tai säilykkeiden valmistamisessa, läheisessä maustekaupassa kun hän tapaa sekä kurkkuja että säilykkeitä valmiiksi laitettuna. Se seikka, että kaupassa myytävät valmiit ovat ala-arvoisia ja että tehtaan tusinatyö ei vastaa taloudellisen emännän kotona valmistamaa tuotetta, ei sekään muuta sitä tosiasiaa, että työläisnaisella ei ole aikaa eikä riittävästi voimia liiksi hyöriäkseen kotoisissa askareissa. Hän on ennen kaikkea palkkatyöläinen, jolta työ on kielletty kotielämän. Oli miten oli, mutta tosiasiana pysyy, että nykyajan perhe vähin erin vieraantuu kotityöstä, jota ilman meidän isoäittemme ei voineet kuvitella lainkaan mitään perhettä. Mikä ennen vanhaan